

ბულალტრული აღრიცხვის განვითარების შესაძლებლობები თანამედროვე ეტაპზე

მჭედლიშვილი მანანა

ტაბატაძე ნაირა

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, თბილისი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.77>

აბსტრაქტი. ნაშრომში განხილულია ბულალტრული აღრიცხვის ისტორია, თანამედროვე ბულალტრული აღრიცხვის განვითარება კომპიუტერის საშუალებით, ანუ კომპიუტერული ბულალტრული აღრიცხვა. გამოკვეთილია ყველაზე მოთხოვნადი და გამოყენებადი კომპიუტერული საბულალტრო პროგრამები საქართველოს ბაზარზე, კერძოდ ბალანსი და ორისი. ჩამოყალიბებულია Cloud ტექნოლოგიების როლი და უპირატესობები თანამედროვე ბულალტრული აღრიცხვის განვითარებაში.

თანამედროვე პირობებში, მნიშვნელოვან სიახლეს წარმოადგენს პროგრამა „ბალანსის“ უპირატესობი Cloud ტექნოლოგიის გამოყენებით, მისი სამუშაო პირობები და მომხმარებლის უპირატესობები. ქლაუდ ტექნოლოგია მომხმარებელს სთავაზობს “Subscribe” ტიპის SaaS-Software as a service ტექნოლოგიასაც. ბალანსი არის მინი ERP სისტემა და აერთიანებს საბულალტრო აღრიცხვას და ბიზნესის ყოველდღიურ საოპერაციო ნაწილს. კერძოდ, სავაჭრო ობიექტებში პროგრამა ბალანსი მალაზიის ყველა მოწყობილობასთან ინტეგრირდება. სასწორთან, პოსტერმინალთან. მას აქვს „პოსი“. მას შემდეგ რაც პროდუქტი მოლარის მიერ გატარდება ბალანსის პოსზე, პროგრამა ავტომატურად შექმნის გაყიდვების მოდულში გაყიდვების ოპერაციას, გაყიდული პროდუქტი კი ავტომატურად ჩამოიწერება საწყობიდან და ბულალტრული გატარებებიც ავტომატურად შეიქმნება-დებეტი/კრედიტი. ეს ერთიანი სისტემა უზრუნველყოფს, რომ მენეჯერს, ბულალტერს, დირექტორს და პროგრამის ყველა მომხმარებელს, ვისაც წვდომა აქვს ინფორმაციაზე, ერთროულად მიაწოდოს მალაზიაში გაყიდვების შესახებ მონაცემები ლაივ რეჟიმში. ვინაიდან პროგრამა ქლაუდზე მუშაობს მომხმარებელი ნებისმიერი მოწყობილობიდან დედამიწის ნებისმიერ წერტილში მიიღებს გაყიდვების რეპორტს.

ასევე საუბარია პროგრამა „ორისის“ საოპერაციო სპექტრსა და შემადგენლობაზე, სამეურნეო და საფინანსო საქმიანობის პროგრამული უზრუნველყოფის მომსახურებაზე. პროგრამა ორისში აწყობილია სტანდარტული სამეურნეო ოპერაციები, ჩვენს მიერ კომპანიის მაგალითზე, პიქტოგრამული ალგორითმის გამოყენებით შექმნილია შესაბამისი ფორმულები და აგებულია სვეტები თანდართული ბულალტრული გატარებებით. შედგენილია კომპანიის დირექტორის სახელფასო უწყისი, შესაბამისი ბულალტრული გატარებებით. ჩამოყალიბებულია დასკვნა, მიგვაჩნია, რომ მომავალში საბულალტრო კომპიუტერული პროგრამები მომხმარებლებისთვის ხელმისაწვდომი, უფრო სრულყოფილი, დახვეწილი და მათ ბიზნესზე მორგებული იქნება. რაც უზრუნველყოფს ბულალტრული აღრიცხვის მაქსიმალურ სრულყოფილებას. ეს ფაქტორი კი წარმატებული ბიზნესის ერთ ერთი გარანტიაა.

საკვანძო სიტყვები: კომპიუტერული პროგრამები, ბალანსი, ორისი, ციფრული რესურსები, საბუღალტრო გატარებები.

შესავალი. ცივილიზაციის ადრეულ სტადიებზე ადამიანები მხოლოდ გონებაში ასახავდნენ და ანგარიშობდნენ სამეურნეო მოვლენებისა და პროცესების შედეგებს და ფაქტებს. დამწერლობისა და მათემატიკის წარმოშობამ და გავრცელებამ შექმნა აღრიცხვის პრაქტიკის გაფართოების ობიექტური წანამდღვრები. შრომის საზოგადოებრივი დანაწილების შედეგად გაჩნდა ახალი სპეციალური პროფესია-„მონაგარიშე მუშაკები“. ეგვიპტესა და მესოპოტამიაში შეიქმნა სპეციალური სკოლები, რომლებიც ამზადებდნენ მონაგარიშე მუშაკებს. „მათ შეემლოთ კითხვა, წერა და ჯადოქრობა“ (თ.მანი). ისინი აღრიცხავდნენ ინვენტარს, ქონებას, მუშახელს, გასამრჯელოს, ვალებს, ანგარიშობდნენ შედეგებს, ითვლიდნენ ფულს და ა.შ. მარტივი მეთოდებითა და ხერხებით უზრუნველყოფდნენ ნატურალურ და უბრალო ანგარიშსწარმოების პროცესს. (www.intermedia.ge)

ბუღალტერიის პირველი ჩანასახები გაჩნდა მე-13 საუკუნის იტალიაში. ბუღალტერიის პირველი ფუძემდებელი იყო იტალიელი მეცნიერი და მათემატიკოსი ლუკა პაჩიოლი (1445-1514 წ.). აღრიცხვის დროს გამოიყენებოდა აღრიცხვის ორადი ჩაწერის წესი ანუ ორმაგი ბუღალტერია.

მიუხედავად იმისა, საბუღალტრო საქმიანობას დიდი ხნის ისტორია აქვს, მე-20 საუკუნემდე ყველა საბუღალტრო საქმე სრულდებოდა ხელით ქაღალდზე, იკერებოდა ტომები და კომპიუტერული საბუღალტრო პროგრამა მოხსენიებულ იქნა არ იყო. დღეისათვის ყველაზე გავრცელებულ მეთოდს წარმოადგენს ბუღალტრული აღრიცხვის განვითარება კომპიუტერის საშუალებით, ანუ კომპიუტერული ბუღალტრული აღრიცხვა. თანამედროვე ბუღალტრის მუშაობა წარმოუდგენელია კომპიუტერის გამოყენების გარეშე. კომპიუტერის მეშვეობით ბუღალტრული აღრიცხვისთვის შესაძლებელია, როგორც საკუთარი ძალებით დამუშავებული პროგრამული პროდუქტის, ისე ცნობილ საოფისე სისტემაში (როგორც არის Microsoft Exce) აგებული ბუღალტრული აღრიცხვის სისტემის გამოყენება. აგრეთვე შესაძლებელია პროგრამული უზრუნველყოფის სფეროში სხვა მომუშავე კომპანიის მიერ დამუშავებული მზა პროგრამული პროდუქტის შექმნაც. ყველა შემთხვევაში, იმისათვის, რომ ვაწარმოთ ბუღალტრული აღრიცხვა კომპიუტერის საშუალებით, აუცილებელია ორი სახის ცოდნის გაერთიანება: ბუღალტრული აღრიცხვის და კომპიუტერზე ბუღალტერიის წარმოების ცოდნა. (თევდორაძე, ლოლაშვილი 2013)

ნაშრომში განხილულია ყველაზე მოთხოვნადი და გამოყენებადი კომპიუტერული საბუღალტრო პროგრამები საქართველოს ბაზარზე, კერძოდ ბალანსი და ორისი. მათი შესაძლებლობები უნიშვნელოვანეს როლს ასრულებენ თანამედროვე ბუღალტრული აღრიცხვის განვითარებაში.

ძირითადი ნაწილი. საბუღალტრო აღრიცხვის ისტორიის თავისებურებას წარმოადგენს მისი თეორიისა და პრაქტიკის სრულყოფა. ზუსტი აღრიცხვის გარეშე შეუძლებელია კომპანიის მართვა. ამ ეტაპზე საქართველოში იყენებენ როგორც უცხოური წარმოების პროგრამებს, ასევე საქართველოში წარმოებულსაც. საქართველოში გავრცელებული პროგრამებია: ბალანსი, ფინა, ორისი, ინფო და 1C. თანამედროვე ბუღალტრული აღრიცხვის განვითარებაში მნიშვნელოვანია როლი უკავია Cloud ტექნოლოგიების შექმნას. ქლაუდი ვირტუალური სივრცეა, ერთგვარი „საცავი“, სადაც

განთავსებულია სხვადასხვა ციფრული რესურსები. მაგალითად, ფაილები, აპლიკაციები, კომპიუტერული პროგრამები. ხშირად ქლაუდს და ინტერნეტს აიგივებენ, რაც არასწორია და ის მხოლოდ ინტერნეტის ერთ ერთი შემადგენელი ნაწილია. ქლაუდის მთავარი უპირატესობებია: 1) **შეუზღუდავი ტევადობა**-ის არის შეუზღუდავი ტევადობის საცავი, მომხმარებელი იყენებს იმდენს, უშუალოდ რამდენიც ჭირდება და შესაბამისად იმდენს იხდის, რამდენსაც იყენებს. 2) **მაშტაბურობა**- ბიზნესის განვითარებით, იზრდება მონაცემების და ინფორმაციის მოცულობაც, რაც ბიზნესს აყენებს ინფორმაციის გამტარუნარიანობასთან დაკავშირებულ პრობლემების წინაშე. კერძოდ, ფიზიკურ სერვერებზე ზრდის დატვირთვას და ქმნის წარმადობის პრობლემებს. ამგვარი პრობლემების წინაშე არ დგება ის კომპანია, რომელიც ქლაუდ სერვისით სარგებლობს, თუ მომხმარებელს დასჭირდება მეტი სივრცე იხდის დამატებითი სერვისის საფასურს და იმატებს იმდენ სივრცეს რამდენიც ჭირდება. ამრიგად, მომხმარებელი ირიდებს დამატებით დანახარჯებს, როგორც სერვერის მოვლის ისე ადამიანური რესურსის. ასევე მომხმარებელს შეუძლია შეამციროს ქლაუდ სივრცე, თუ აღარ ჭირდება ის მოცულობა რაც ჰქონდა. ამგვარ მასშტაბურობას და მოქნილობას ტექნოლოგიებში „ოპერატიულ სისწრაფეს“ უწოდებენ.(www.interpressnews.ge) 3) **ხელმისაწვდომი ფასი**- ვინაიდან ქლაუდ ტექნოლოგია გამორიცხავს სერვერების საჭიროებას, ამცირებს ბიზნესისთვის კაპიტალურ დანახარჯებს. ამასთან ქლაუდ ტექნოლოგია მომხმარებელს სთავაზობს “Subscribe” ტიპის SaaS-Software as a service ტექნოლოგიასაც. ეს ნიშნავს, რომ მცირე ზომის კომპანიებს, რომელთაც საქმიანობის დასაწყისში არ აქვთ შესაძლებლობა მაშტაბური ხარჯების გაღების აღარ ჭირდებათ პროგრამული უზრუნველყოფის ლიცენციების შეძენა. ამის სანაცვლოდ ისინი იღებენ პროგრამულ მომსახურებას როგორც სერვისს და იხდიან მხოლოდ იქამდე, როდემდეც სჭირდებათ ეს პროგრამები. საქართველოს ბაზარზე უკვე 4 წელია პროგრამა „ბალანსი“ არის საბუღალტრო პროგრამა ქლაუდზე. და მომხმარებელს სწორედ ასეთი გადახდის სისტემას სთავაზობს. მომხმარებელი ლოკალური ლიცენზიების შეძენის გარეშე, იხდის მხოლოდ ბალანსის ყოველთვიურ მინიმალურ საფასურს და სარგებლობს პროგრამით. ბალანსი, როგორც ქართული სააღრიცხვო სისტემა ქლაუდზე დღეს უკვე 1000 ზე მეტ მომხმარებელ კომპანიას ითვლის. პროგრამასთან წვდომა მაქსიმალურად გამარტივებულია და ხდება ბალანსის ოფიციალური ვებ-გვერდის გამოყენებით. საიტზე რეგისტრაციის შემდეგ იქმნება მომხმარებლის პაროლი- **მისი პირადი ონლაინ კაბინეტი**. სწორედ ამ კაბინეტიდან მართავს მომხმარებელი მისთვის საჭირო ყველა დოკუმენტაციას: იღებს სასაქონლო ზედნადებებს, ანგარიშგაქტურებს, უკვეთავს სასურველ ლიცენზიებს, ამატებს კომპანიის ბაზას და იწვევს თანამშრომლებს საკუთარი ფუნქციებით. როგორც ვიცით, ბალანსი არ არის ტრადიციული საბუღალტრო პროგრამა, განკუთვნილია მხოლოდ ფინანსური ანგარიშგების შედგენის მიზნებისთვის. იგი არის მინი ERP სისტემა და აერთიანებს საბუღალტრო აღრიცხვას და ბიზნესის ყოველდღიურ საოპერაციო ნაწილს. მაგალითად, სავაჭრო ობიექტებში პროგრამა ბალანსი მაღაზიის ყველა მოწყობილობასთან ინტეგრირდება. სასწორთან, პოსტერმინალთან. მას აქვს „პოსი“. მას შემდეგ რაც პროდუქტი მოლარის მიერ გატარდება ბალანსის პოსზე, პროგრამა ავტომატურად შექმნის გაყიდვების მოდულში გაყიდვების ოპერაციას, გაყიდული პროდუქტი კი ავტომატურად ჩამოიწერება საწყობიდან და ბუღალტრული გატარებებიც ავტომატურად შეიქმნება-დებეტი/კრედიტი. ეს ერთიანი სისტემა უზრუნველყოფს, რომ მენეჯერს, ბუღალტერს, დირექტორს და პროგრამის ყველა მომხმარებელს, ვისაც წვდომა აქვს ინფორმაციაზე, ერთოვლად მიაწოდოს მაღაზიაში გაყიდვების შესახებ მონაცემები ლაივ რეჟიმში. ვინაიდან პროგრამა ქლაუდზე მუშაობს მომხმარებელი ნებისმიერი მოწყობილობიდან დედამიწის ნებისმიერ წერტილში მიიღებს

გაყიდვების რეპორტს. მისი მომხმარებლები არიან: სურსათის მაღაზიები, სასაწყობო მეურნეობები, ღვინის და სხვა ალკოჰოლური სასმელების მწარმოებელი კომპანიები, სწრაფი კვების ობიექტები, ავტონაწილების სავაჭრო ობიექტები და სამშენებლო კომპანიები. **კომპანია ორისი დაარსდა 1992 წელს.** „ორისი“, როგორც კომპანია უზრუნველყოფს სხვადასხვა კატეგორიის კომპანიების სამეურნეო და საფინანსო საქმიანობის პროგრამული უზრუნველყოფის მომსახურებას. კომპანიის საოპერაციო სპექტრი საკმაოდ ფართოა და მოიცავს: 1) უნივერსალურ საბუღალტრო და სამეურნეო საქმიანობის აღრისხვის სისტემას- „ორის ბუღალტერია“. 2) საფინანსო და ორგანიზაციული მართვის ინსტრუმენტალურ სისტემას (ERP)-„ორის მენეჯერი“ 3) საცალო და საბითუმო რეალიზაციის პროგრამულ უზრუნველყოფას „ორის მარკეტი“, 4) დისტრიბუციის პროგრამულ უზრუნველყოფას-„ორის დისტრიბუტორი“ 5) საბანკო სისტემას-BankNet, 6) საბირჟო ვაჭრობის მართვის სისტემას- „კავკასიის ბირჟა“ 7) სატელეკომუნიკაციო კომპანიის საანგარიშსწორებო სისტემას -TeleNet 8) ფასისნი ქაღალდების რეგისტრაციის სისტემას- „დეპოზიტარი“, 9) ავიაბილეთების აღრიცხვის სისტემას-AviaNet, 10) საცალო და საბითუმო ვაჭრობის სისტემას-Universe. (www.orisgeorgia.ge) როგორც ზემოთ აღნიშნეთ, საბუღალტრო პროგრამა ორისი/ORIS საქართველოს ბაზარზე ფუნქციონირებს 1992 წლიდან. გამოირჩევა მაღალი წარმადობით და მოქნილობით. იგი მომხმარებელს საშუალებას აძლევს ერთის მხრივ მარტივად გადაწყვიტონ საბუღალტრო ამოცანები სირთულეების მიუხედავად და მეორეს მხრივ ადვილად შექმნან არატიპური ამოცანების გადაჭრის გზები დღევანდელ სწრაფად ცვალებად გარემოში. მისი უპირატესობაა, ის რომ სისტემის ინტერფეისი სამენოვანია: ქართულ-ინგლისურ-რუსული. გარდა ქართველი მომხმარებლებისა მას იყენებენ უცხოელი მომხმარებლებიც, რომლებიც საქართველოში ავითარებენ ბიზნესს.

სისტემა შეიცავს ოპერაციების აღწერის ინსტრუმენტალურ საშუალებას. ისევე როგორც გამოძვალა ფორმების გენერატორი, ისიც აღჭურვილია ოპერაციების აგების პიქტოგრამული საშუალებებით (ფუნქციონალური დილაკებით), რომელთა საშუალებითაც მიიღწევა არა მარტო საბუღალტრო ოპერაციის აღწერა, არამედ ნებისმიერი ალგორითმი, რომელსაც უნდა უზრუნველყოფდეს აღსაწერი ოპერაცია. ოპერაციის აღწერაში შეიძლება გამოყენებული იქნას ციკლები და გადასვლები, ფორმულების გამოთვლები, სხვადასხვა დინამიური თუ სტატიკური ინფორმაციის განსაზღვრა და ა.შ. გარდა ზემოთ ჩამოთვლილისა ოპერაციას შეიძლება დაერთოს ნებისმიერი რაოდენობის პირველადი თუ ანალიზური დოკუმენტის დინამიური ფორმირება. ეს უკანასკნელი კი ათავისუფლებს სისტემის მომხმარებელს შესასრულებელი ოპერაციის შესაბამისი ბლანკებისა და სხვა ფორმების შევსებისგან. ყოველივე ზემოთ აღწერილი მიიღწევა სპეციალიზირებული პროგრამირების ენის გამოყენების გარეშე, პიქტოგრამების გამოყენებით, ამიტომ ოპერაციებისა და ნებისმიერი დოკუმენტის აღწერა არ საჭიროებს სპეციალიზირებულ პროგრამისტულ განათლებას. ამ ფაქტორს კი მინიმუმამდე დაჰყავს საბუღალტრო ოპერაციისა და პირველადი საბუთების აღწერასთან დაკავშირებული ხარჯები. (www.orisgeorgia.com)

პროგრამაში საბუღალტრო გატარებების შესრულება შესაძლებელია ანგარიშთა გეგმიდან, ქვედადონის ანგარიშების დამატებით. ასევე აწყობილია სტანდარტული სამეურნეო ოპერაციები. ისინი საკმად ამარტივებენ საბუღალტრო საქმიანობას. ის ოპერაცია რომელიც სტანდარტულად არაა აწყობილი, მომხმარებელს შეუძლია აწყობა ფორმულების გამოყენებით. პროგრამა აძლევს ამის საშუალებას. პროგრამაში სახელფასო ბარათზე სვეტები დანომრილია სიმბოლოებით, რომელთაც სტანდარტულად თავისი მნიშვნელობები აქვს მინიჭებული. მაგალითად, A(დარიცხული ხელფასი), B(ბიულეტენი), C(შვებულება), D(არა

ადმინისტრაციის ხელფასი), E(სასურველი ხელფასი), F(დაუკავდა 1500 ლარამდე), G(დაუკავდა 3000 ლარამდე), H(მაღალმთიანი რეგიონი (50 %)), I(მომდევნო თვე), J (ნამუშევარი დღეები).

პროგრამაში არ არსებობს საპენსიო სქემაში ჩართული თანამშრომლებისთვის შესასრულებელი ხელფასის დარიცხვის და გადახდის გატარებები. თუმცა ფორმულების დახმარებით, როგორც ზემოთ ავლინებით, შესაძლებელია თითოეული საბუღალტრო გატარების შექმნა. სახელფასო ბარათზე გარდა ზემოთ აღნიშნული სვეტებისა არსებობს თავისუფალი სვეტები, სადაც მომხარებელს შეუძლია ახალი ოპერაციის შექმნა. ჩვენ მოვახდინეთ შპს „ანას“ სახელფასო ბარათის ფორმირება შემდეგნაირად: სახელფასო ბარათში დავამატეთ L სვეტი, სახელწოდებით- თანამშრომლის კუთვნილი საპენსიო გადასახადი, ფორმულების ველში კი დავამატეთ იგივე სახელწოდების ველი, რომელსაც პროგრამამ ავტომატურად მიენიჭა S12 ცვლადი. შესაბამისად ჩვენ შევქმენით ახალი ფორმულა, $S12=0<L=Z*0,02>0$, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია თანამშრომლისთვის კუთვნილი საპენსიო გადასახადის 2 % დაკავება. გატარებების ველში კი დავამატეთ: დებეტი-3130 გადასახდელი ხელფასები, კრედიტი-3370 გადასახდელი საპენსიო ვალდებულება. ფორმულების ველში საშემოსავლო გადასახადს მინიჭებული აქვს y ცვლადი შესაბამისი ფორმულით, ჩვენ წავშალეთ ფორმულა და მის ნაცვლად შევქმენით ახალი $y=(Z-S12)X0,2$. (რაც ნიშნავს დარიცხულ ხელფასს მინუს თანამშრომლის საპენსიო გადასახადი, და მიღებული სიდიდის 20 %.) ასეთი გაანგარიშებით სისტემა თანამშრომლის დარიცხული ხელფასიდან გამოქვითავს როგორც მის კუთვნილ საპენსიო გადასახადის 2%-ს, ასევე საშემოსავლო გადასახადს, 20 %-ს. გატარების გრაფაში კი გვექნება დებეტი-3130 გადასახდელი ხელფასი, კრედიტი-3320 გადასახდელი საშემოსავლო გადასახადი. სახელფასო ბარათზე კიდევ დავამატეთ ახალი სვეტს M- კომპანიის საპენსიო გადასახადი. ფორმულების რედაქტირების ველში კი კუთვნილი თანამშრომლის საპენსიოს ქვემოთ დავამატეთ კომპანიის საპენსიო გადასახადის ველი, რომელსაც პროგრამა ანიჭებს S13 ცვლადს. ჩვენ ვახდენთ ახალი ფორმულის შექმნას $S13=S12$, რაც ნიშნავს რომ გამოიყო მეორე 2 %, რომელიც კომპანიას აქვს თითოეულ თანამშრომელზე გადასახდელი. გატარებების სვეტში კი ჩავწერთ დებეტი-7415- კომპანიის კუთვნილი საპენსიო გადასახადის ხარჯი, კრედიტი- 3370 საპენსიო ვალდებულება. ამგვარად, ჩვენ შევქმენით და დავამახსოვრებინეთ პროგრამას: 1)თანამშრომლის კუთვნილი საპენსიო გადასახადის, 2)საშემოსავლო გადასახადის, 3)კომპანიის კუთვნილი საპენსიო გადასახადის გაანგარიშების ფორმულები და ბუღალტრული გატარებები. შემდეგ კი გამოვთვალეთ შპს ანას დირექტორის ხელფასი, რომელიც ჩართულია საპენსიო სქემაში.

მას 2023 წლის 5 მაისს დაერიცხა ხელფასი 5000ლარი.

- დებეტი-7410 შრომის ანაზღაურების ხარჯი-5000ლ.
- კრედიტი-3130 გადასახდელი ხელფასი-5000 ლ.

მას დაუკავდა ხელფასიდან კუთვნილი საპენსიო გადასახადი, $(5000 *2\%=100$ ლარი)

- დებეტი-3130 გადასახდელი ხელფასი-100 ლ
- კრედიტი-3370 გადასახდელი საპენსიო გადასახადი-100 ლ.

ხელფასიდან დაუკავდა საშემოსავლო გადასახადი $(5000-100)*20\%=980$ ლარი)

- დებეტი-3130 გადასახდელი ხელფასი-980 ლ
- კრედიტი-3320 გადასახდელი საშემოსავლო გადასახადი-980 ლარი

კომპანიის კუთვნილი საპენსიო გადასახადი 2% -ია, $(5000 *2\%=100$ ლარი)

გადასახადის დარიცხვა გავატარეთ ბუღალტრული მუხლით

- დებეტი-7415 საპენსიო გადასახადის ხარჯები-100 ლ
- კრედიტი-3370 გადასახდელი საპენსიო გადასახადი-100 ლ.

დირექტორს ანგარიშზე ჩავურიცხეთ კუთვნილი ხელფასი (5000-100-980=3920 ლარი)

- დებეტი-3130 გადასახდელი ხელფასი-3920 ლ
- კრედიტი-1210 ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში-3920 ლ

დაკავებული საშემოსავლო გადასახადი გადავრიცხეთ ბიუჯეტში

- დებეტი-3320 გადასახდელი საშემოსავლო გადასახადი-980 ლარი
- კრედიტი-1210 ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში-980 ლ

და მოვახდინეთ საპენსიო გადასახადის გადახდა (2%+2%=200 ლ)

- დებეტი-3370 გადასახდელი საპენსიო გადასახადი-200 ლ.
- კრედიტი-1210 ეროვნული ვალუტა რეზიდენტ ბანკში-200 ლ

დასკვნა. ამრიგად, საქართველოში ბუღალტრული აღრიცხვა ბოლო წლების მანძილზე საგრძნობლად დაიხვეწა საბუღალტრო პროგრამების გამოყენებით. საბუღალტრო პროგრამა ეს არის კომპიუტერული უზრუნველყოფა, რომელიც მომხმარებელს აძლევს საშუალებას, ბევრად უფრო მარტივად, სწრაფად, ეფექტურად, თვალსაჩინოდ შეძლოს ფინანსების აღრიცხვა და მართვა. ცხადია, კომპიუტერი ვერ შეცვლის გამოცდილ და მცოდნე ბუღალტერს. ბუღალტრის გარეშე კომპიუტერის გამოყენებას საბუღალტრო აღრიცხვაში აზრი არ აქვს. კომპიუტერი ბუღალტერს საშუალებას აძლევს აწარმოოს საბუღალტრო აღრიცხვა უფრო მოწესრიგებული ფორმით, გაზარდოს საბუღალტრო აღრიცხვის ოპერატიულობა, შეამციროს და მთლიანად აღმოფხვრას არითმეტიკული შეცდომები. საბუღალტრო პროგრამები ბევრად აჩქარებს მუშაობის პროცესს, ვიდრე ფურცელზე მუშაობა. პროგრამები უზრუნველყოფს დროის ეფექტურად გამოყენებასა და უფრო მეტი სიზუსტით მუშაობის შესაძლებლობას. კომპიუტერული პროგრამის დეველოპერები ყოველთვის ცდილობენ დაინტერესონ, ბიზნესის წარმომადგენლები. ქმნიან ბიზნესის სპეციფიკიდან და ინტერესებიდან გამომდინარე საკუთარ ბიზნესზე მორგებულ პროგრამებს. მომავალში ბიზნესის მფლობელების პირდაპირ ინტერესშია ეფექტური გზის გამონახვა, რათა ბუღალტრული აღრიცხვა მაქსიმალურად სრულყოფილი იყოს ფინანსური ტექნოლოგიების მიმართულებით. ეს ფაქტორი კი ერთ-ერთი გარანტია წარმატებული ბიზნესისა.

ლიტერატურა:

- 1.თევდორაძე მ.ლოლასვილი ნ. (2013) კომპიუტერული ბუღალტრული აღრიცხვა, თბილისი გვ.6-7
2. <http://orisgeorgia.com/ka/%E1%83%A9%E1%83%95%E1%83%94%E1%83%9C-%E1%83%A8%E1%83%94%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AE%E1%83%94%E1%83%91>
- 3.საბუღალტრო კომპიუტერული პროგრამები (2023)<http://www.account.ge/article/>
- 4.ძამამია ს. (2023) ბუღალტრის პროფესიას მწვანე ფინანსების გამოწვევის დაძლევაში სასიცოცხლო როლი აქვს. ჟურნალი ბუღალტრული აღრიცხვა N3 (314) მარტი 2023გვ.33
- 5.<https://intermedia.ge/>
- 6.<https://www.interpressnews.ge/>
- 7.www.balance.ge/
- 8.<https://storno.ge/others/ORIS>

Opportunities for the development of accounting at the modern stage

Mchedlishvili Manana

Tabatadze Naira

Caucasus international University, Tbilisi

Abstract

The paper discusses the history of accounting, the development of modern accounting through computers, i.e. accounting in computers. The most demanded and used computer accounting programs on the Georgian market are highlighted, Balance and Oris. The role and advantages of „Cloud „technologies in the development of modern accounting are established. In modern conditions, an important novelty is the advantage of the "Balance" program using Cloud technology, its working conditions and user advantages. Cloud technology also offers "Subscribe" type Saas-Software as a service technology. Balance is a mini ERP system and integrates accounting and the daily operational part of the business. In particular, in shopping centers, the balance program integrates with all store equipment. At the scales, postterminally, it has a "posi". After the product is passed by the cashier at the baluster, the program will automatically create a sales transaction in the sales module. The sold product will be automatically debited from the warehouse and accounting transactions will be automatically created - debit/credit. This unified system ensures that the manager, accountant, director and all users of the program, who have access to the information, simultaneously provide data on sales in the store in live mode. Since the program works on the cloud, the user will receive a sales report from any device anywhere in the world.

It is also discussed about the operational spectrum and composition of the "Oris" program, and software services for economic and financial activities. The program is based on standard farm operations in Oris. On the example of our company, using the pictographic algorithm, appropriate formulas are created and columns are built with attached accounting records. The payroll of the director of the company is drawn up, with appropriate accounting procedures. As an conclusion, we believe that in the future accounting computer programs will be available to users, more complete, refined and adapted to their business. Which ensures the maximum perfection of accounting. This factor is one of the guarantees of a successful business.

Keywords: computer programs, Balance, Oris, digital resources, accounting procedures.